

Heerlen Versnelt

Coalitieakkoord Heerlen 2010 – 2014

SP – PvdA - Stadspartij Heerlen - Ouderenpartij Heerlen - D66

0. Inleiding

Heerlen vol nieuwe energie

Langzaam maar zeker gaat het beter met Heerlen. Afgelopen jaren heeft Heerlen met veel energie gewerkt aan de versterking van de eigen kracht van de stad. Ondanks de mondiale economische crisis, die ook Heerlen hard treft, beseffen we meer dan ooit dat we vooral onze kansen zo goed mogelijk moeten benutten. En die zijn er!

Natuurlijk zijn er allerlei forse problemen die om oplossingen vragen. Daar lopen we ook niet voor weg. Maar de resultaten die afgelopen jaren geboekt zijn maken dat ook de kansen en mogelijkheden gegroeid zijn. Steeds meer Heerlenaren willen weer actief mee doen in de stad. Zij voelen zich weer deel van de stad. Heerlen krijgt steeds meer een eigen karakter. Er is weer trots en eigenwaarde te bespeuren in de verhalen en de beelden over de stad. De stad glimlacht weer.

Wij mogen daarom optimistisch zijn over onze toekomst. Fundamenten voor die nieuwe toekomst zijn gelegd. Toch is er sinds 2008 veel veranderd. Zoals gezegd treft de economische crisis ook onze stad hevig. Te meer daar onze economische structuur en vooral de positie van veel inwoners niet zo sterk is. Dat veroorzaakt grote onzekerheden voor veel mensen vanwege dreigend verlies van werk en inkomen. Die onzekerheid wordt alleen maar groter als we beseffen dat er in Den Haag allerlei maatregelen worden bedacht om de rijksbegroting op orde te krijgen. Maatregelen die onze burgers rechtstreeks kunnen raken als het om hun inkomenspositie gaat. Daarnaast kunnen inwoners direct geraakt worden doordat er gekort wordt op de gemeenten. Gezien de huidige zwakke sociale positie van veel Heerlenaren kan dat het uiterste vragen van een gemeentebestuur op sociaal gebied om verdere verzwakking van inwoners en buurten te voorkomen.

Juist in tijden van onzekerheid, zowel in financieel als in maatschappelijk opzicht, is het belangrijk om koersvast te zijn en een duidelijk herkenbaar programma te hebben voor onze inwoners. Mede daarom zet de nieuwe coalitie in grote lijnen in op voortzetting van de ingezette koers. Afgelopen jaren hebben echter aangetoond dat succes en vooruitgang niet van zelf komen. De nieuwe coalitie kiest daarom voor intensivering van het beleid van de afgelopen periode op een aantal plekken en waar nodig kiezen we andere accenten met als doel: "Heerlen versnelt".

Heerlen doet het steeds beter en loopt in op andere steden maar we hebben nog steeds een achterstand op sociaal, economisch en fysiek gebied. Een relatief hoog aantal mensen heeft zorg nodig, het ondernemerschap en de werkgelegenheid blijven achter en de leefomgeving is nog niet optimaal. Door de bevolkingsafname, de vergrijzing en de rijksbezuinigingen wordt de aanpak van deze achterstanden nog complexer.

Oude en nieuwe problemen van Heerlen maar vooral ook de kansen die wij zien, maken dat wij deze in samenhang willen aanpakken. Een probleem als krimp pakken we op in samenhang met de versterking van onze economische structuur en de verbetering van het woon- en leefklimaat. De toenemende vergrijzing in samenhang met innovatieve buurtgerichte ouderenzorg en extra inspanningen om het scholingsniveau en de arbeidsparticipatie van onze inwoners te vergroten. Een probleem als ontgroening door de stad aantrekkelijker te maken voor jongeren met een aansprekend cultureel programma en goede voorzieningen.

Eén ding is zeker. De toekomstige coalitie en het college zullen het niet alleen kunnen. Het is noodzakelijk om de kracht van de samenleving in stad en regio op te zoeken. Het gemeentebestuur moet meer verbindingen maken met de buitenwereld. Wij willen komende jaren organisaties, inwoners, bedrijven en ieder die Heerlen een warm hart toedraagt mobiliseren om met ons te werken aan een sterker Heerlen. Wij willen iedereen vragen ons te helpen ingezette

ontwikkelingen zodanig te versnellen dat er voor de stad en de regio een betere toekomst weg gelegd is. In het belang van Heerlen en de Heerlense bevolking zullen wij een beroep doen op iedereen. Daarvoor willen wij ook over partijpolitieke tegenstellingen heen stappen. Het spreekt van zelf dat wij daarbij de samenwerking zullen zoeken in Parkstad Limburg.

Heerlen wordt steeds meer het energiek hart van Parkstad Limburg. De nadruk ligt net als de afgelopen periode niet op de problemen maar op de kansen van Heerlen. Die gaan wij benutten om de stijgende lijn van Heerlen en Parkstad versneld en toch duurzaam door te trekken. Instrumenten als het organiseren van initiatief en samenwerking over de grenzen van de stad en het land heen, zullen ons daarbij helpen. Deze kansen heeft de coalitie samengebracht in een aantal 'rode draden'.

Duurzame herstructurering

Heerlen is de centrumstad van Parkstad en moet een divers maar hoogwaardig woon-, leef- en werkklimaat hebben. Het verbeteren van het woon-, leef- en werkklimaat is een belangrijke voorwaarde om de Heerlense buurten leefbaar te houden en de aantrekkelijkheid van Heerlen voor mensen en bedrijven te verhogen. De nadruk ligt hierbij in eerste instantie op de herstructureringsgebieden MSP, Vrieheide-De Stack, en Hoensbroek Centrum/Passart en het afmaken van Heerlerheide Centrum en de Molenberg. In alle genoemde gebieden gaat het om een sociale, economische en ruimtelijke transformatie omdat wij alleen op die manier van een duurzame herstructurering en ontwikkeling kunnen spreken. Om die reden heeft de coalitie aangegeven dat brede maatschappelijke voorzieningen de spil moeten zijn van de aanpak in de drie eerdergenoemde herstructureringsgebieden.

De rol van de binnenstad is bij het verbeteren van woon, leef en werkklimaat van groot belang voor de hele stad en regio. Het centrum is de afgelopen tijd al veel levendiger geworden maar dit is pas het begin. Het versterken van onze binnenstad is belangrijk omdat wij willen dat onze inwoners weer trots worden op Heerlen. Daarnaast is een sterk centrum belangrijk voor de versterking van de economische structuur van de regio.

Duurzame versterking van onze economische structuur

Heerlen is een ondernemende stad en moet een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden. Wij zullen ons tot het uiterste inspannen om jongeren en onze beroepsbevolking beter te scholen. Het stimuleren van de arbeidsparticipatie en het ondernemerschap krijgt de hoogste prioriteit. De afstand tot de arbeidsmarkt moet verder worden verkleind en daarvoor wordt o.a. een gemeentelijk werkbedrijf vanuit het project Baanbrekend Werk opgericht. Met deze versterking van onze arbeidsmarkt en economische structuur kunnen wij de concurrentiestrijd om bedrijven en ondernemende geesten aangaan.

Door nog sterker in te zetten op een beperkt aantal economische clusters, waarvan 'nieuwe energie' onze topprioriteit is, en meer ruimte voor ondernemerschap te bieden door regels te versoepelen of af te schaffen willen wij bedrijven en onderwijsinstellingen binden aan elkaar en aan Heerlen. Hierin wil Heerlen actief samenwerken in Parkstadverband en vooral zorgen voor goed en structureel contact met ondernemers.

Participatie is belangrijk, de jeugd is onze toekomst

Heerlen is een jeugdige stad waar altijd iets te doen moet zijn en waar de jeugd en jonge geesten de ruimte krijgen. Het sociale hart van Heerlen blijft kloppen. Het is van groot belang dat armoede wordt bestreden en dat alle inwoners de mogelijkheid krijgen om actief deel te nemen aan de activiteiten in onze stad en samenleving. De verworvenheden van de culturele lente vormen een belangrijke basis voor het groeiend zelfbewustzijn van de Heerlenaren. De culturele lente moet uitgroeien tot culturele zomer. Kern van de aanpak is het blijven stimuleren van het eigen initiatief. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar onze jeugd. Er mag geen kind tussen wal en schip vallen. Onze aandacht voor voorschoolse educatie en het verminderen van voortijdig schoolverlaten mag niet verslappen. Daarnaast moet de kwaliteit van het onderwijs en met name de onderwijshuisvesting worden geborgd. De eerdergenoemde brede maatschappelijke voorzieningen moeten in de herstructureringsbuurten zorgen voor een moderne en duurzame onderwijsinfrastructuur.

In Heerlen zoeken mensen de samenwerking, ook over de stads en landsgrenzen heen. Het vinden van antwoorden op de vragen waar burgers, bedrijven, verenigingen, instellingen en het openbaar bestuur mee geconfronteerd worden wordt steeds moeilijker. Om deze uitdagingen in de toekomst ook nog aan te kunnen is het van groot belang dat wij de inwoners, organisaties en bedrijven opzoeken. Als gemeente zoeken wij nog meer dan in het verleden de samenwerking op met private en publieke partijen met als doel het versneld komen tot doelmatige uitvoering. Een concreet voorbeeld is het verder uitbouwen van de operationele samenwerking tussen de Parkstad gemeenten. Wij zullen onze partners en de Heerlense bedrijven, onderwijsinstellingen, burgers en verenigingen stimuleren intensiever te gaan samenwerking zodat wij als stad meer resultaat kunnen boeken voor meer mensen maar tegen minder kosten.

Juist omdat wij de verbinding met de stad, haar inwoners en bedrijven koesteren zal het nieuwe college deze zomer het gesprek aan gaan met de stad. Het college zal zichzelf voorstellen en de prioriteiten uit dit coalitieakkoord presenteren. Dit zal gebeuren in de vorm van stadsdeelgesprekken en gesprekken met onze maatschappelijke partners. Concrete ideeën en activiteiten die dan naar voren komen kunnen dan nog meegenomen worden in het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2011-2014. Ook daarna blijft het bestuur de dialoog opzoeken.

Leeswijzer

Dit coalitieakkoord is opgebouwd rondom de 5 programma's van de gemeentebegroting en de onderliggende thema's waarbij de hierboven genoemde 'rode draden' steeds terugkomen. Hierop zijn drie uitzondering en dat zijn de thema's sport, integraal jeugdbeleid en buurtgericht werken waarvan de coalitie heeft afgesproken dat deze vanaf heden onder het programma sociale infrastructuur vallen. In dit coalitieakkoord wordt ingegaan op een aantal versnellingen en nieuwe accenten die worden aangebracht ten opzicht van het beleid van de vorige periode.

1. Economische Stimulering

Economie, onderwijs en arbeidsmarkt zijn met elkaar verbonden. Bij het stimuleren van de economie in Heerlen kunnen wij ons daarom niet op maar één van deze aspecten richten. Op alle drie moeten wij zorgen voor een beter perspectief voor Heerlen, de Heerlenaar en de Heerlense ondernemer.

Economische speerpunten

De coalitie herbevestigt de economisch speerpunten: Nieuwe Energie; Detailhandel; ICT & Dienstverlening; Medische Technologie & Zorg. Het cluster Nieuwe Energie is het uithangbord van Heerlen en Parkstad en verdient daarom binnen deze lijst de positie 'topprioriteit'. De coalitie herkent en benoemt daarnaast het groeicluster 'creatieve industrie'. Het is de bedoeling om dit cluster de komende jaren nadrukkelijk vanuit economie te stimuleren zodat het over 4 jaar als volwaardig speerpunt kan worden benoemd.

Het doel is het realiseren van meer economische activiteit. Natuurlijk werken wij daarbij samen in Parkstad. Heerlen zal daarbij zijn centrumrol waarmaken. Wat de coalitie betreft zal een concreet doel daar in zijn het realiseren van een R&D instituut op het gebied van Nieuwe Energie op Avantis in 2011. Hiermee versterken wij niet alleen het bestaand cluster maar geven wij een enorm impuls aan de aantrekkingskracht van onze regio op nieuwe bedrijvigheid in deze sector. Wij kiezen in het verlengde hiervan expliciet voor duurzaamheid, allereerst door het zelf te belijden bij alle gemeentelijke activiteiten maar ook door het te stimuleren bij partners zoals bijvoorbeeld bij nieuwbouw en herstructurering. Mensen moeten 'nieuwe energie' kunnen zien en voelen in de stad.

Het overleg met de ondernemers en hun organisaties, inclusief het midden- en kleinbedrijf, zal beter gestructureerd worden zodat wij beter op de hoogte zijn en dus sneller kunnen inspringen

om te faciliteren, te coördineren of te structureren waar dat nodig is. Deze structuur wordt tevens gebruikt om de samenwerking tussen alle partijen, ook de onderwijssector, te stimuleren. In 2010 wordt er een nota geproduceerd over de mogelijkheid om gemeentelijke regels voor ondernemers te verminderen en ruimte te bieden voor experimenten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verbreding van de mogelijkheden om een bedrijf aan huis te beginnen of het afschaffen van overbodige regels en procedures.

Wat betreft het detailhandelsbeleid is afgesproken dat het bestemmingsplan van de Woonboulevard ongewijzigd blijft om zo de kracht van de thematische clustering te behouden. Om te bereiken dat de Woonboulevard een vaste maandelijkse koopzondag kan krijgen wordt het aantal koopzondagen per jaar met maximaal vier verhoogd.

Arbeidsmarkt

Door de economische crisis raken steeds meer mensen buiten het arbeidsproces. Hoewel onze economische initiatieven op termijn tot nieuwe werkgelegenheid zullen leiden en de euregionale mobiliteitsprojecten de arbeidsmarkt zullen vergroten is het zaak om in de tussentijd de arbeidsmarkt zo sterk mogelijk te houden. Dit doen wij door de afstand tot de arbeidsmarkt voor zo veel mogelijk mensen zo klein mogelijk te houden of te maken. Scholing zal daarbij hoofdzaak zijn.

De vraag naar goed geschoolde werknemers wordt steeds groter. Scholing en opscholing zullen in ons reïntegratiebeleid topprioriteit zijn. Scholing moet aansluiten bij onze economische speerpunten. Leer/werk-trajecten evenals de sectorconvenanten zullen daarbij een grote rol spelen. Voor mensen voor wie dat nog te hoog gegrepen is zullen we geleidelijke stappen naar werk organiseren. Daarom wordt met voorrang gekeken hoe wij het project Baanbrekend Werk uit kunnen laten groeien tot een gemeentelijk werkbedrijf. In Baanbrekend Werk zullen mensen maatschappelijk belangrijk werk verrichten en naar beste kunnen geschoold worden.

Jongeren zijn belangrijk in Heerlen. Ook in het arbeidsmarktbeleid zal de focus liggen op jongeren. Er mag geen jongere buiten de boot vallen. Scholing gaat voor werk. Werk voor uitkering. De ontwikkeling van het Jongerenloket wordt daarom verder versterkt.

Het startersbeleid wordt geoptimaliseerd om betere kansen te bieden aan degenen die een eigen bedrijf willen stichten.

Bij het gemeentelijk aanbestedingsbeleid zal, waar mogelijk, sterker ingezet worden op opdrachtverlening aan de sociale werkvoorziening waarbij de gemeente het goede voorbeeld geeft door de plaatsing van bijvoorbeeld WSW-ers of WWB'ers. De invulling daarvan wordt uiteraard bepaald aan de hand van de concrete mogelijkheden. Bij aanbestedings- en subsidiebeleid wordt een sociale paragraaf opgenomen, over het bieden van stageplaatsen en arbeidsplaatsen voor mensen met een uitkering.

Cultuur

Cultuur is van groot belang voor de ontwikkeling van de stad. Het wordt zelfs steeds meer een vestigingsvoorwaarde voor niet alleen creatieve mensen maar ook voor bedrijven. De inzet op cultuur wordt dus gecontinueerd. De podia zijn er, we gaan verder met het ontwikkelen en uitdragen van de inhoud, de samenwerking, de educatie, de cultuur in de wijk, evenementen en kleinschalige producties. Het cultuurbeleid moet afgestemd zijn op wat leeft in de stad en kan vervolgens worden ingezet om Heerlen en Parkstad nationaal en internationaal onder de aandacht te brengen. Daar waar de mogelijkheden ontstaan, zoals bij het WK wielrennen 2012, zullen wij alles in het werk stellen om onze Culturele Lente uit te laten groeien tot een Culturele Zomer.

Heerlen ondersteunt nadrukkelijk de kandidatuur van Maastricht als Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. Een kandidatuur onder de naam van Maastricht maar gedragen door alle steden in de Euregio. De komende jaren wordt hard gewerkt aan het bidboek voor deze kandidatuur. Met als voorwaarde dat wij in Heerlen en Parkstad voldoende onderscheidende inbreng kunnen en mogen leveren in de programmering zal de coalitie in 2012 instemmen met het bidboek en de

deelname van Heerlen.

Cultuursubsidies van de gemeente worden nadrukkelijker gekoppeld aan kwaliteitscriteria en prestatie-afspraken. Voorbeelden zijn publieksbereik, uitstraling, cultureel ondernemerschap (geld halen bij derden) en het educatief bereik. Als bezuinigingen op cultuur aan de orde zijn gebeurt dat bijvoorbeeld door verscherpte toepassing van deze criteria. Gezien het belang van het cultureel erfgoed willen wij samenwerking tussen de drie bestaande historische musea en het mijnmuseum. Wij willen het cultureel erfgoed van de stad beter zichtbaar maken en in samenhang bekijken. Binnen twee jaar willen wij, in overleg met onze partners, duidelijk hebben hoe we dat gaan doen.

Onderwijs en jeugd

Onderwijshuisvesting is een enorme opgave in onze krimpende regio waar wij flink willen en moeten investeren in het toekomstperspectief van onze jeugd. Naast het onderhoud van bestaande gebouwen hebben wij te maken met het noodgedwongen sluiten en herbestemmen van scholen door teruglopende leerlingaantallen. Dit alles kost geld en kan niet los worden gezien van onze regionale herstructureringsopgave. Het ontwikkelen van brede maatschappelijke voorzieningen (BMV) waar ook scholen in worden gehuisvest is een goede manier om te voorzien in duurzame onderwijshuisvesting en ook meteen de sociale cohesie in een herstructureringsgebied te stimuleren. De coalitie spreekt af dat de realisatie van BMV's de hoogste prioriteit krijgt binnen de herstructurering.

Op basis van ervaringen uit het verleden is gebleken dat het op de klassieke wijze realiseren van dit soort voorzieningen niet alleen erg kostbaar is maar ook erg lang duurt. De urgentie is te hoog en de gemeentebegroting is te beperkt om op deze wijze door te kunnen gaan. De coalitie spreekt daarom af dat er deze zomer een onderzoek wordt uitgevoerd en opgeleverd waarin wordt gekeken naar alternatieve samenwerkings-/ realisatie-/ en financieringsconstructies zoals o.a. gebiedsconcessie en publiek-private samenwerking. Het vooraf betrekken van potentiële 'bewoners' van het gebouw en het aansluiten bij lopende fysieke ontwikkelingen in een gebied moet er ook toe leiden dat zowel wat betreft de investering als de exploitatie de gemeentelijke kosten lager zullen uitvallen dan in het verleden. Op die manier kunnen mogelijk meer voorzieningen sneller worden gerealiseerd. Op basis van dit onderzoek kan worden gezien hoe groot de gemeentelijke bijdrage zou moeten zijn.

De coalitie wil dat bovengenoemd onderzoek met spoed wordt opgestart zodat in het MBP concrete afspraken en structurele dekking wordt opgenomen voor de realisatie en exploitatie van de 4 prioritaire Brede Maatschappelijke Voorzieningen (BMV's), inclusief scholen, in Heerlerheide en Molenberg (in uitvoering), en in Hoensbroek Centrum en MSP (herstructureringsgebieden). : Uitgangspunt hierbij is dat zowel realisatie als exploitatie op duurzame maar ook doelmatige wijze zal geschieden. De bouw van een BMV in Heerlerbaan wordt in deze periode voorbereid. Voor het speciaal onderwijs van De Zonnewijzer wordt een unilocatie voorbereid en indien mogelijk ook gerealiseerd.

Wij willen het jeugdbeleid verder uitbouwen via de centra voor jeugd en gezin en jongerenvoorzieningen, die verder inhoudelijk uitgebreid en verspreid over stad gevestigd worden. Op termijn in ieder stadsdeel een. We sluiten daarbij aan bij fysieke ontwikkelingen in de omgeving zoals de BMV's of anderszins. Een en ander is uiteraard mede afhankelijk van kabinetsbeleid.

Er wordt al lang gesproken over de decentralisatie van de jeugdzorg. Heerlen wil graag deelnemen aan een experiment waarbij (delen van) de jeugdzorg worden overgeheveld van de provincie naar een (centrum)gemeente. Hierover zullen wij met onze regionale partners en provincie in gesprek treden. Voorwaarde is uiteraard dat er naast de taken ook voldoende mensen, middelen en mandaat worden gedecentraliseerd om de dienstverlening op zijn minst op het gelijke niveau te houden.

De aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is van groot belang en wij weten dat het hebben van een hoogwaardige onderwijsinfrastructuur rondom de thema's nieuwe energie, ICT, medische

technologie en creatieve industrie een enorme aantrekkingskracht heeft op bedrijven die zich ergens willen vestigen. Om die reden zullen wij de onderwijsinstellingen stimuleren om zich aan te sluiten bij de economische speerpunten waardoor het strategisch belang van de samenwerking met Sittard-Geleen en Maastricht maar vooral ook met Aken en Jülich wordt verzilverd.

Er komt eenmaal per jaar een jongerendag, het gemeentehuis is dan voor jongeren. Een dag met debat, cultuur, de jeugdprijs en rondleidingen op het gemeentehuis.

2. Sociale Infrastructuur

De coalitie is tevreden over de activiteiten binnen dit programma, er is vooral sprake van doorgaan op de ingeslagen weg. Het doel is steeds om mensen, waar mogelijk, in staat te stellen een volgende stap te zetten richting volwaardige sociaal-economische participatie.

Inkomensondersteuning en armoedebestrijding

De voortdurende discussie over de financiering van de Wet Werk en Bijstand (WWB) geeft geen directe aanleiding tot structurele aanpassing van het financieel beleid dat de gemeente Heerlen hieromtrent in 2009 heeft ingezet. Hoewel er een risico op tekorten bestaat op korte termijn is er een even grote kans dat er in de komende bestuursperiode overschotten zullen ontstaan. In de meerjarenbegroting van de gemeente is structureel een maximaal tekort van 10% op het bijstandsbudget verwerkt. Er zijn diverse scenario's over de uitwerking van het rijksbeleid rond de mogelijke aanvulling van deze tekorten. Deze aanvullingen zouden voor de lange termijn voordelig uit kunnen werken voor de gemeentelijke begroting ten opzichte van het nu verwerkte 10% tekort. De mogelijke scenario's worden verder uitgewerkt op het moment dat het nieuwe Kabinet meer duidelijk geeft.

De kadernota armoedebelief is onlangs unaniem door de gemeenteraad aangenomen. Het daarin geformuleerde armoedebelief wordt in deze periode, in goede en slechte tijden, uitgevoerd. Alle partijen delen daarbij het uitgangspunt dat werken moet lonen. Daartoe dienen de instrumenten premietoekenning bij het uitstromen uit de uitkering naar werk, sancties voor degenen die weigeren daar aan mee te werken en voor fraude, en het beperken van de armoedeval (het verlies van aanvullende voorzieningen zodra men aan het werk gaat). Dat laatste kan alleen van toepassing zijn als het om gemeentelijke voorzieningen gaat. Voorkomen van ondergebruik van voorzieningen wordt verder voortgezet. Daarbij worden ook de suggesties uit het onderzoek van de Rekenkamer naar het gemeentelijk armoedebelief, zoals het 'kaartensysteem' betrokken.

Armoedebestrijding kan de gemeente niet alleen. Door samen te werken met anderen moet het mogelijk zijn om zaken in een eerder stadium aan te pakken. Bij de schuldhulpverlening zullen externen, zoals bijvoorbeeld woningcorporaties, worden aangesproken op een meer pro-actieve rol en meer betrokkenheid.

Participatie en zorg

Op het gebied van welzijn en zorg wordt in de komende periode ingezet op meer samenwerking op wijkniveau, tussen instellingen en de gemeente, in plaats van concurrentie. Ook andere vormen van indicatiestelling, liefst dicht bij de burger, worden hierin betrokken om onnodige procedures, tijdsverlies en kosten te besparen. De notitie 'Voor elkaar in Parkstad' van regionale zorginstellingen biedt een goede basis om ook van hen een actieve medewerking aan deze samenwerking te mogen verwachten. Een duurzame relatie tussen de gemeente en de door de gemeente gefinancierde zorginstellingen is essentieel voor het slagen van deze opzet. Na afloop van de huidige contractperiode voor huishoudelijke hulp wordt deze daarom voortgezet via een subsidierelatie of een 'lichte' vorm van aanbesteding. Deze werkwijze moet binnen de huidige financiële kaders mogelijk zijn, mede doordat er wederzijds gebruik gemaakt kan worden van voorzieningen, en omdat het gezamenlijk creëren van algemene voorzieningen als boodschappendiensten en maaltijdprojecten goedkoper kan zijn dan individuele verstrekkingen.

Gezien de steeds zwaardere belasting voor mantelzorgers, mede door de gevolgen van

rijksbeleid, wordt de ondersteuning van mantelzorg versterkt.

Ouderen vormen een belangrijke groep binnen de samenleving. De coalitie wil het beleid richten op een zo lang mogelijk volwaardige deelname van deze groep in de samenleving. Op specifieke beleidsvelden (bijv. cultuur en sport) wordt bekeken of er extra aandacht nodig en mogelijk is voor de groeiende groep ouderen in onze stad. Het beleid richt zich daarnaast op de groep kwetsbare ouderen, of degenen die in deze positie dreigen te komen, bijvoorbeeld door hun gezondheid, eenzaamheid of armoede.

Conform afspraak zal het integratiebeleid in de komende periode geactualiseerd worden. Uitgangspunt daarbij is de versterking van het integratiebeleid in de wijken. Verder dienen allochtone Heerlenaren zo weinig mogelijk als een aparte groep beschouwd te worden, en vooral gestimuleerd te worden zoveel mogelijk mee te doen met autochtone Heerlenaren. Voorwaarde daarvoor is een verdere uitbreiding van het aantal inburgerings-trajecten t.o.v. de eerder voorgenomen aantallen. Laaggeletterdheid is een probleem voor zowel allochtonen als autochtonen. De gemeentelijke inzet rond laaggeletterdheid wordt daarom verder versterkt.

Het succes van operatie Hartslag is mede gebaseerd op een goed netwerk van opvangvoorzieningen. Deze poot van Hartslag wordt niet ter discussie gesteld. Het uitgangspunt is dat Heerlen genoeg voorzieningen heeft. Daar waar toch nieuwe voorzieningen noodzakelijk zouden zijn, zijn de buurgemeenten aan zet. Het hulpverleningsproject dat het Leger des Heils heeft opgestart om vrouwen uit de tippelzone een ander perspectief te bieden wordt van harte ondersteund.

De instrumenten om het alcohol en drugsgebruik onder jongeren effectiever te bestrijden worden onderzocht.

De gemeente is al jaren nadrukkelijk aanwezig in de buurten om zo in gesprek te blijven met de Heerlenaar. De gebiedsregisseur vanuit buurtgericht werken is de persoon die niet alleen de communicatie met de gemeente coördineert over lopende zaken maar ook de persoon die met de buurt in gesprek gaat over de toekomst. Buurtgericht werken moet daarom worden versterkt. Op basis daarvan kijken we welke nieuwe maatregelen nodig zijn. De versterking van de bestuurskracht van de buurtorganisaties krijgt aandacht.

Sport en sportaccommodaties in buurten

Sportverenigingen kunnen een belangrijke rol in een buurt vervullen. Met het oog op de krimp wordt de samenwerking tussen sportverenigingen gestimuleerd. Subsidiebeleid is daartoe een van de instrumenten. Het doel is de versterking van de verenigingen en daarmee de versterking van de buurten. Inspanningen om jongeren te stimuleren tot sport en beweging worden onverminderd voortgezet. Het schoolzwemmen blijft. Aan de hand van de aanstaande evaluatie wordt gekeken hoe het efficiënter georganiseerd kan worden.

Ook wat betreft sportaccommodaties wordt samenwerking gestimuleerd. Het onderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd rond het integrale accommodatiebeleid wordt afgewacht alvorens dit concreet uit te werken. Bij de beoefening van topsport wordt samenwerking over gemeentegrenzen heen bevorderd. De financiering van de skatehal 'The Promise' wordt voor twee jaar voortgezet. In deze periode worden de effecten, de kosten en de financieringsmogelijkheden van de hal en de (wijze van) voortzetting van de skatehal onderzocht.

3. Leefomgeving

Door het verbeteren van de leefomgeving wordt de aantrekkelijkheid van de stad vergroot en zullen de burgers sneller trots op hun stad zijn. Belangrijk is daarbij dat de aanpak aansluit bij wat er leeft in de betreffende buurt, dat de mensen uit die buurt betrokken worden bij die aanpak waardoor de acceptatie verbetert. Met name in de herstructureringsbuurten is deze aanpak en de aandacht voor leefomgeving van groot belang. De activiteiten in dit programma worden doorgezet met de volgende aandachtspunten.

De coalitie spreekt af dat er per wijk een actieplan wordt opgesteld waarin buurt en gemeente vastleggen welke maatregelen nodig en mogelijk zijn om de betreffende buurt schoner, veiliger, duurzamer en leefbaarder te krijgen. Aan de hand van alle ambitieplannen worden maatregelen genomen.

Water in en om de stad is van groot belang voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van een stad. De toestand van de vijvers in Heerlen baart de coalitie zorgen. De coalitie wil een begin maken met het oplossen van de meest urgente problemen.

Veilig

We zetten in op preventie maar schuwen repressie niet. Wij blijven een klemmend beroep doen op het rijk om de politiecapaciteit op straat, waaronder ook de daadwerkelijke aanwezigheid van de wijkagent in de wijk, te versterken. Er moeten meer toezichthouders in de wijk. Ook de samenwerking tussen de politie en gemeentelijke toezichthouders op wijkniveau moet verder versterkt worden. Daar waar overtredingen geconstateerd worden, moet ook daadwerkelijk gehandhaafd worden.

4. Ruimtelijke Ontwikkeling

Onze stad en regio staan voor een enorme herstructureringsopgave van meerdere miljarden euro over een periode van 20 jaar. De gemeente kan maar een klein percentage hiervan uit eigen middelen financieren. Wij zijn dus sterk afhankelijk van anderen voor financiering en uitvoering. Deze opgave bevat sociale, economische en fysieke transformaties die wij steeds op een gebiedsgerichte manier aanpakken zoals in het Wijkactieplan MSP en het Masterplan Hoensbroek. Bij een dergelijke aanpak zijn focus en doorzettingsvermogen van groot belang. De coördinatie van deze aanpak ligt in dit programma en bepaalt voor een zeer groot deel ook de opgave van dit programma.

Fysieke Leefomgeving

Herstructurering staat voorop. De coalitie bevestigt de reeds vastgelegde en door de WGR+ Parkstad vastgestelde herstructureringsprioriteiten in Heerlen voor de komende jaren: Meezenbroek-Schaesbergerveld-Palemig (MSP), Hoensbroek Centrum/Passart, Vrieheide-De Stack en de Heerlense Binnenstad. Binnen deze prioriteiten wordt gezocht naar de meest effectieve inzet van mensen en middelen door daar aan de slag te gaan waar wij onze inbreng vermenigvuldigd zien door partners. Dit betekent ook dat er in de gemeentelijke organisatie gewerkt moet worden aan versterking van de uitvoeringskracht en de doorzettingsmacht. Externe partijen moeten ook worden aangesproken op hun bijdrage in de broodnodige versnelling van de herstructurering. Een belangrijke rol is ook weggelegd voor de samenwerking op Parkstad niveau, met name op het gebied van regiobrede prioritering, programmering en lobby. Wij spannen ons tot het uiterste in om de gemeentelijke middelen te vermenigvuldigen.

We gaan door met de uitvoering van de integrale centrumvisie. Dit is immers ook een strategische prioriteit van Parkstad. De prioriteiten daarbij zijn het stationsgebied, het opknappen van de buitenkant van de Royal, het Van Grunsvenplein en de Schinkel. Daarnaast zullen we initiatieven van andere partijen in het centrum stimuleren en doorgaan met de verbetering van de sfeer en het verblijfsklimaat.

Voor de andere buurten zullen geen brede herstructureringsplannen worden opgesteld. Daar waar de situatie zich voordoet in de vorm van een lopende fysieke ontwikkeling van derden zal de gemeente bekijken of daar bijvoorbeeld een BMV of een centrum voor jeugd en gezin kan worden ingepast. Een concreet voorbeeld hiervan zou de ontwikkeling in Heerlerbaan kunnen zijn. Essentieel bij dit soort prioritering zijn niet alleen de beleidskaders maar ook de financiële en inhoudelijke betrokkenheid van externe partijen en de mate waarin men op korte termijn tot

uitvoering kan komen. Hoe groter de multiplier en concreter het project hoe groter de kans dat de gemeente participeert.

De groene en blauwe aders van onze stad zijn belangrijk. Bij sloop zonder nieuwbouw, waar dan ook in Heerlen, vragen wij van de eigenaar een behoorlijke groene herinrichting van de grond. Groenbeleid en de daarmee samenhangende projecten dienen in samenhang met beheer en onderhoud gezien te worden.

Vaak komen maatschappelijke initiatieven niet van de grond omdat er geen betaalbare ruimte beschikbaar is of dat de gemeente voor haar leegstaande panden alleen tegen te hoge kosten beschikbaar kan stellen. In deze periode wordt nadrukkelijker gekeken naar de mogelijkheid deze lege panden voor maatschappelijk nuttige initiatieven in te zetten, ook als dat niet kostendekkend kan.

Mobiliteit

Onze strategische doelen op het gebied van mobiliteit krijgen een hoge prioriteit. De grensoverschrijdende Intercity-verbinding Eindhoven-Heerlen-Aken vereist zowel infrastructurele aanpassing als vernieuwing in de exploitatie. De komende jaren moet hard gewerkt worden zodat in de nieuwe Nederlandse trein-concessie in 2015 de dienstregeling tot en met de eerste grote stad over de grens wordt meegenomen. Dat zijn in ieder geval de stations Dusseldorf, Antwerpen en Aken. Aanvullend daaraan moet er in de komende periode onomkeerbaar besluitvorming plaatsvinden inzake de Via Avantis (Avantislijn). De Nederlandse financiering is rond, op het moment dat aan Duitse zijde ook akkoord wordt gegeven moet meteen met de uitvoering worden begonnen. Heerlen zal zowel inhoudelijk als financieel haar centrumrol oppakken.

We onderzoeken in de komende periode vormen van goedkoper of gratis Openbaar Vervoer voor ouderen, zo mogelijk in samenwerking met de andere Parkstadgemeenten. Ook onderzoeken we mogelijkheden voor de stimulering van openbaar vervoer tussen het centrum en woonboulevard. Zeker bij nieuwbouw en aanpassing van wegen, trottoirs enzovoorts dient toegankelijkheid voor mindervaliden gewaarborgd te worden.

De behandeling van de al voorliggende concept-parkeernota wordt nog in 2010 afgerond.

Afvalverwerking en Milieu

Nieuwe Energie en Duurzaamheid zijn prioriteit van beleid en uitvoering voor onze stad en regio. Wij zoeken die plekken op in beleid waar wij de ambitie kunnen aanscherpen en voorbeelden in de uitvoering waar wij de stad kunnen laten zien wat mogelijk is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de strategische huisvesting van de gemeente maar ook naar de bouwambities in de herstructureringsbuurten.

5. Bestuur & Dienstverlening

Voor dit programma staat naast publieke dienstverlening vooral de manier waarop wij de inhoudelijke doelen van de andere programma's gaan realiseren voorop. De mensen, middelen en het mandaat. Voor de komende jaren draait het om samenwerking, cofinanciering en organisatieontwikkeling.

Financiering, Belasting & Dividenden

Er zal worden gekort op het gemeentefonds vanaf 2012. Hoeveel er zal worden bezuinigd en in welk tempo is onduidelijk. In verband met deze onzekerheid over de toekomstige financiële situatie worden er verschillende scenario's uitgewerkt in het MBP 2011-2014. Uitgangspunt is het scenario van 5% korting op het gemeentefonds vanaf 2012. Voor dit scenario moet sprake zijn van een meerjarig evenwicht in de begroting. Dit betekent een aanvulling op de huidige bezuinigingsronde die wij nog in 2010 en 2011 moeten effectueren. Concrete besluiten over nieuwe bezuiniging zouden nu voorbarig zijn. Als het gaat om gemeentelijke bezuinigingen wordt

gekozen voor de volgende prioritering: (1) Verbetering van doelmatigheid; (2) Anders organiseren; (3) Vertragen van projecten; (4) Heroverweging taken; (5) Vergroten van lastendruk.

De deelnemende partijen zijn tevreden met de bereikte resultaten m.b.t. gemeentelijke lastenverlichting, waardoor Heerlen de positie van duurste gemeente in de vergelijkende COELO-lijst heeft kunnen inruilen voor een plaats in de middenmoot, ondanks de grote sociaal-economische problematiek in de gemeente. Dit resultaat willen we niet onnodig in de waagschaal zetten. Dat betekent dat alleen als andere middelen geen oplossing bieden er over gegaan zal worden tot een generieke gemeentelijke lastenverhoging voor de burger die meer bedraagt dan de inflatie.

Bij de doelheffingen rioolrecht en afvalstoffenheffing blijft de 100% kostendekkendheid uitgangspunt. Als er sprake zou blijken te zijn van een overschrijding daarvan, kan een verlaging budgettair neutraal gecompenseerd worden door een verhoging van de OZB. Het huidige systeem van kwijschelding van gemeentelijke belastingen en de dekking daarvan blijft gehandhaafd.

In Heerlen wordt geen reclamebelasting ingevoerd, precariobelasting blijft in stand. Deinkomsten en uitgaven van de precariobelasting wordt nog eens tegen het licht gehouden.

Bij gemeentelijke leges wordt gezien of de kosten van digitale dienstverlening lager zijn, en daarmee ook de kosten voor de burger als zij producten via dit kanaal afnemen verlaagd zouden kunnen worden. Er wordt gestreefd naar 100% kostendekkendheid voor leges, daar waar dat tot onoverkomelijke problemen leidt wordt hier gemotiveerd van afgeweken.

Bestuurskracht

Onder bestuurskracht draait het om het vermogen van het gemeentebestuur om datgene te realiseren wat zij belooft. Met de enorme opgave waar de stad voor staat is het van groot belang dat de gemeente richting partners aangeeft wat wanneer wordt opgepakt, durft te kiezen maar ook er voor zorgt dat haar agenda zo breed als mogelijk wordt gedragen. Op het gebied van agendasetting is in de vorige periode veel succes geboekt. De Stadsvisie Heerlen 2026 en de Parkstad Top-5 agenda zijn breed bekend. Nu is het de opgave om die agenda snel te vertalen in uitvoeringsprogramma's en daarvoor de benodigde cofinanciering te vinden.

Dit betekent dat de komende tijd vooral moet worden ingezet op de uitvoeringskracht van de WGR+ Parkstad, de invulling van de Regiodialoog, het komen tot een bestuursakkoord inzake herstructurering met Rijk en Europa en het inhoudelijk programmeren van de EGTS Parkstad-Aken. Minder werken aan lijsten op papier en meer aan projecten in de stad. Vanuit de organisatie betekent dit structurele aandacht voor lobby, subsidiestromen en een transparante verantwoordingssystematiek voor de uitvoering.

De coalitie is van mening dat de prestatie-monitor zoals opgenomen in het MBP 2007-2010 een goed instrument is maar spreekt af dat de prestatie-monitor in het nieuwe MBP duidelijker wordt wat betreft het aangeven van de nulmeting, de timing van de daaropvolgende meetmomenten en een duidelijk onderscheid maakt tussen de 3 of 4 maatschappelijke doelen per programma en de productiedoelen per programma.

Professionaliteit

De opgave van de stad is helder en onze agenda is duidelijk geformuleerd, breed gedragen en goed bekend. Nu gaat het om de uitvoering. De rol van de overheid is veranderd en dat vereist van de gemeentelijke organisatie veel. De dagen dat de overheid het voor het zeggen had, de grote investeringen pleegde, voor iedereen kon zorgen en er dus echte sprake was van 'regeren' zijn voorbij. De rol van de gemeentelijke overheid is naast die van eerste overheid(sloket) er een van kadersteller, ketenregisseur, facilitator en stimulator geworden. De organisatie moet zich daarom veel meer verbinden met de buitenwereld, veel meer deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Flexibiliteit, bestuurlijke sensitiviteit, samenwerkingsgezindheid, professionaliteit en integriteit zijn daarbij de sleutelwoorden.

Daarnaast zien wij dat diverse terreinen zo ver doorspecialiseren dat het bijna onmogelijk is om op elk terrein een specialist in huis te hebben. Samenwerking op beleids- en uitvoeringsniveau in Parkstad- of Zuid-Limburgs verband is daarom onvermijdelijk, dat moet de komende bestuursperiode een feit worden.

Als opdrachtnemer van Raad en College is het zaak dat de organisatie de opdrachtgever in staat stelt tijdig te sturen. De kwaliteit van de P&C cyclus en producten zijn de afgelopen jaren sterk verbeterd. Toch vraagt de coalitie in het MBP een duidelijker inzicht te krijgen in de relatie tussen gemeentelijke producten en de maatschappelijke doelen die het bestuur heeft geformuleerd. Gezien de uitkomst van de jaarrekening 2009 vraagt de coalitie om een strakkere organisatiebrede sturing op geldstromen en budgetuitputting. De financiële opgave waar wij voor staan vraagt om budgetbeheersing en het zo lang mogelijk beschikbaar en zichtbaar houden van middelen via een meerjarige investeringsplanning waarin middelen pas worden ingezet als daartoe vanuit de uitvoering aanleiding is. Er is geen financiële ruimte om decentraal in de organisatie geld op te sparen.

Dienstverlening

De ambitie en aanpak zoals verwoord in de begroting 2010 worden onderschreven. De ingeslagen weg bij het terugbrengen van regelgeving, en het verminderen van administratieve rompslomp in de relatie met burgers en bedrijven wordt doorgezet. Er wordt alleen informatie aan de burger gevraagd als het echt nodig is, informatie die al bekend is wordt niet twee keer gevraagd.

Als er klachten zijn over de gemeente Heerlen dan willen wij dat die zo professioneel, laagdrempelig en transparant mogelijk worden onderzocht. We onderzoeken op basis van die randvoorwaarden of de huidige ombudsfunctie bij de gemeente goed geregeld is.

Werking Raad en College

Onze werkwijze om via commissies en raad tot besluitvorming te komen is op zichzelf goed. Waar het aan schort is het ontbreken aan een juiste afbakening van het commissiewerk en het raadswerk waardoor de in totaal vier termijnen in commissies en raad willekeurig gebruikt worden. Anderzijds vervaagt, door de vele vervangingen, het commissiewerk.

In dit verband zullen door de coalitie voorstellen aan de raad worden gedaan over de beleidsagenda's van de commissies, het maximaliseren van het aantal fractieassistenten tot 2 per fractie, het beter opleiden en begeleiden van commissievoorzitters en een andere samenstelling van de vertegenwoordiging van de raad in de Parkstad Raad. Bij dat laatste hoort ook het vormgeven van de terugkoppeling van de Heerlense delegatie in de Parkstadraad en de gemeenteraad.

Ook in de toekomstige periode krijgen de Heerlense wethouders geen forfaitaire onkostenvergoeding, alleen reële onkosten kunnen worden gedeclareerd. Instellingen die door de gemeente gefinancierd worden betalen geen hogere salarissen dan de Balkenende-norm.

Heerlense wethouders zullen allemaal deelnemen aan een integriteitscan.